

10. Ігнатенко М.М., Плахотнікова Л.О. Стратегія маркетингових комунікацій в аграрно-промисловому комплексі України. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. Вип. 4(143). С. 141–143.
11. Лагодієнко В.В. Організація маркетингової діяльності в аграрних підприємствах. Економічний аналіз. 2014. Т. 18. № 3. С. 56–59.

Постол А. А.

Херсонський державний аграрний університет

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ И ФОРМЫ ВНЕДРЕНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ СТРАТЕГИЙ АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

В статье определена важность маркетинговой деятельности в развитии аграрных предприятий. Выявлены ее факторы и уровень осуществления. Осуществлена группировка аграрных предприятий по уровню и формам использования маркетинговых стратегий. Обоснованы возможности применения маркетинговых стратегий развития, их типы и формы. Разработаны критерии оценки эффективности, механизмы внедрения и ожидаемые эффекты.

Ключевые слова: аграрные предприятия, маркетинговые стратегии, формы, механизмы, внедрение, производственно-сбытовая деятельность, управление, развитие.

Postol A. A.

Kherson State Agrarian University

FEATURES OF FORMATION AND FORMS OF IMPLEMENTATION OF MARKETING STRATEGIES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Summary

The article defines the importance of marketing activity in the development of agrarian enterprises. Its factors and level of realization are revealed. The grouping of agrarian enterprises is done according to the level and forms of the use of marketing strategies. The possibilities of application of marketing development strategies, their types and forms are substantiated. The criteria for evaluating the effectiveness and implementation mechanisms and the expected effects are developed.

Key words: agrarian enterprises, marketing strategies, forms, mechanisms, implementation, production and marketing activities, management, development.

УДК 005.93:658

Шишковський С. В.

Якимів А. І.

Квіт Р. І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ЗМІСТ, ЗАВДАННЯ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті розкрито зміст, сформовано завдання, визначено особливості і розроблено інструменти оцінювання розвитку суб'єктів господарювання. Побудовано графічну модель процесу оцінювання розвитку організації. Відзначено основні методи обчислення кількісних оцінок.

Ключові слова: оцінювання, суб'єкт господарювання, розвиток, модель, інтегральний показник.

Постановка проблеми. Розвиток підприємства є цілеспрямованим процесом якісних, кількісних і структурних змін його стану (потенціалу) і діяльності (ділової активності, результативності) задля досягнення окресленої головної мети в мінливих ринкових умовах господарювання. Розвиток зумовлюється не лише необхідністю реагування суб'єкта господарювання (СГ) на перманентні зміни (виклики) бізнесового середовища, а і його іманентною схильністю до вдосконалення, що вимагає застосування адекватних інструментів порівняльного оцінювання розвитку, встановлення пріоритетного напрямку та управління стабільним розвитком.

Оскільки розвиток глумачиться як зміна потенціалу і результатів діяльності підприємства (складної, динамічної, багатоаспектної соціально-

економічної системи), то встановлення кількісної оцінки розвитку (скалярної, векторної) потребує вирішення низки завдань (укладення концепції, формування системи критеріїв, розроблення методу, встановлення шкали якісного оцінювання тощо), кожне з яких є актуальним і важливим складником процесу оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток підприємства як складної соціально-економічної системи у цілому може охоплювати нарощення потенціалу, підвищення результативності та ділової активності як основних складників розвитку суб'єкта господарювання.

Науковою спільнотою напрацьовано низку методичних підходів до оцінювання як окремих складників, так і розвитку підприємства у цілому, що відображено у працях таких вітчизняних і

зарубіжних учених, як Н. Афанасьєв, К. Адамс, С. Бушуєв, П. Друкер, О. Каплан, Л. Мельник, О. Мельник, С. Мочерний, Е. Нілі, Д. Нортон, Ю. Погорелов, О. Раєвнева, М. Тимошук, О. Федонін, І. Чумаченко, Н. Шумпетер та ін. [1–17].

Розглянемо детальніше деякі з методичних підходів до оцінювання розвитку СГ з урахуванням стану і динаміки його складових. У праці [7] наведено три групи методів (витратні, порівняльні, результатні) оцінювання загальної вартості підприємства як утіленого потенціалу. Натомість у праці [6] потенціал розглядають як можливості СГ щодо досягнення встановленої мети з урахуванням індикаторів стану і динаміки ресурсного забезпечення, конкурентоспроможності продукції, питомої ваги нематеріальних активів та результатів операційної діяльності. Можна вважати слухним зауваження певних науковців, що потенціал являє собою не лише можливість досягнення мети, а й здатність до її втілення.

Значного резонансу і практичної вагомості набули такі методи і моделі оцінювання результатів діяльності та ділової активності, як DEA, моделі Дюпона і Мейсела, бортове табло, EP2M, збалансована система показників, піраміда і призма ефективності, полікритеріальна модель діагностики, ділове вікно управління, індексні системи та графоаналітичні моделі.

Зокрема, достатньо опрацьованими теоретично і практично поширеними є системи індексного оцінювання результатів діяльності суб'єктів господарювання, що спираються на розгалужені сукупності базових показників (індикаторів) із подальшим згорганням їх числових значень до відповідно масштабованого (переважно в межах від нуля до одиниці) інтегрального показника (індексу).

У праці [3] запропоновано концептуальну модель визначення інтегрального рівня розвитку підприємства, яка охоплює індекси масштабності та якості розвитку підприємства. Перевагою цього методу є прозорість і доступність інформаційного масиву даних, однак сумнівним виглядає виокремлення показників бездефектності та ритмічності виробництва продукції як ключових індикаторів якості розвитку підприємства, оскільки на значення цих показників можуть істотно впливати зовнішні ринкові фактори, зокрема: кон'юнктура товарного ринку – на ритмічність виробництва; якість сировини, комплектуючих, напівфабрикатів – на якість продукції.

За результатами здійсненого аналізу можна зробити висновок, що оцінювання розвитку підприємств завжди спирається на виокремлену за певними методами сукупність критеріїв, а ключовим завданням при цьому є забезпечення врівноваженості, несуперечливості, повноти (однак не надлишковості) і гнучкості системи індикаторів, що покликана здійснювати перетворювальну, нормативну, моніторингову, аналітичну і резульовальну функції. Зазначимо, що нагромадження у системі індикаторів значної кількості критеріїв далеко не завжди сприяє підвищенню її дієвості. Очевидно, що при цьому доцільно дотримуватися принципу В. Парето (80/20).

Оцінювання розвитку підприємства є складною і багатогранною проблемою. Складною – з огляду на завдання, що постають перед дослідником і потребують системного вирішення. Багатогран-

ною – з огляду на характер взаємодії підприємства із внутрішнім, зовнішнім і навколишнім середовищем. Особливої ваги набуває вирішення цієї проблеми в умовах відсутності консенсусного підходу до оцінювання соціально-економічного розвитку підприємств та обмеженості інформаційної бази.

Мета статті полягає у розкритті змісту, формуванні завдань, визначенні особливостей і розробленні інструментів оцінювання розвитку СГ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінювання розвитку СГ будемо розглядати як процес порівняння значень виокремлених критеріїв (індикаторів) за певний проміжок часу з їх відповідними еталонними значеннями, на підставі чого за вибраними методами встановлюють кількісну (якісну) моментну чи динамічну оцінку.

Для здійснення процесу оцінювання необхідно виконати принаймні такі завдання: утворити сукупність критеріїв оцінювання, встановити еталонні (нормативні, планові, середні, досягнуті) значення індикаторів, сформулювати концепцію та вибрати адекватні методи оцінювання.

У цілому сутність і послідовність процесу оцінювання відображено на рис. 1.

На рис. 1 прийнято такі позначення: блок 1 – формування концепції оцінювання розвитку підприємства; блок 2 – утворення системи критеріїв (I_T) оцінювання; блок 3 – формування групи однорідних суб'єктів господарювання (O_T); блок 4 – встановлення поточних значень критеріїв (X_t); блок 5 – встановлення еталонних значень критеріїв (X_t^*); блок 6 – розрахунок кількісних оцінок результатів діяльності об'єкта дослідження (V_t); блок 7 – побудова кількісно-якісної оцінки розвитку (S_T); блок 8 – встановлення якісної оцінки розвитку (Q_t); I_T – сукупність індикаторів (критеріїв) оцінювання; O_T – група однорідних СГ, виокремлених у періоді часу T ; X_t – вектор поточних значень критеріїв оцінювання за проміжок часу t ; X_t^* – вектор еталонних значень критеріїв оцінювання; V_t – кількісна оцінка розвитку СГ; S_T – кількісно-якісна шкала оцінювання; Q_t – якісна оцінка розвитку СГ; E_t – експертні рішення; R_t – зворотний зв'язок; t – індекс поточного проміжку часу; T – індекс періоду часу ($t \in T$).

Як слідує із завдань, наведених на рис. 1, до основних методів, на які спирається процес оцінювання, слід віднести: кластерний аналіз (блок 3), системний аналіз (блок 2), аналіз даних (блок 5), експертні методи (блоки 2, 7), методи встановлення кількісних (блок 6) та якісних (блок 8) оцінок.

Оскільки методи кластерного і системного аналізу, а також експертного оцінювання є опрацьованими і достатньо повно представленими в науковій літера-

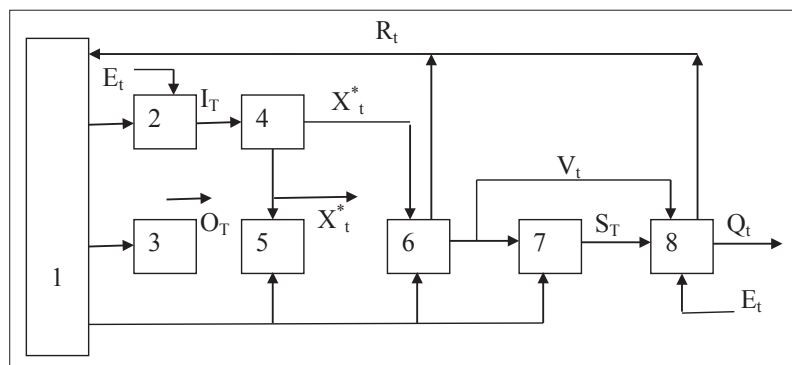

Рис. 1. Графічна модель процесу оцінювання розвитку СГ

Джерело: розроблено автором

турі [10–12], то зупинимося детальніше на методах установлення кількісних оцінок розвитку СГ.

За результатами дослідження методів комплексного оцінювання результативності виробничо-господарської діяльності підприємств можна відзначити такі найважливіші методи обчислення кількісних оцінок: метод скаляризації – згорання векторної оцінки до скалярного виду; метод ранжування (або нормування) – перехід від числових значень індикаторів розвитку СГ до їхніх рангових оцінок; таксонометричний метод – установлення міри відповідності вектора поточних значень (X_t) критеріїв оцінювання вектору еталонних (X_t^*) (планових, нормативних, базових середніх) значень [6; 11–16].

Метод скаляризації полягає у зведенні вектора X_t до скалярного виду за адитивним чи мультиплікативним підходом.

Незалежно від підходу початкові дані першочергово зводяться до відносного вигляду. Якщо припустити, що всі компоненти вектора X_t є показниками-стимуляторами, то відносні значення компонент вектора $Y_t = (y_{1t}, y_{2t}, \dots, y_{it}, \dots, y_{Nt})$ розраховують за формулою:

$$y_{it} = \frac{x_{it}}{x_i^*}, \quad (1)$$

де x_{it} – поточні значення критеріїв; x_i^* – еталонні значення ($x_i^* > 0$); y_{it} – відносні значення критеріїв ($y_{it} > 0$); i – індекс критерію.

Розрахунок інтегральної оцінки V_t у разі адитивного підходу здійснюють за формулою середньої арифметичної зваженої:

$$V_t^a = \sum_{i=1}^N \alpha_i \cdot y_{it}, \quad \sum_{i=1}^N \alpha_i = 1, \quad (2)$$

де α_i – коефіцієнти вагомості критеріїв оцінювання ($0 < \alpha_i < 1$).

У разі використання мультиплікативного підходу значення V_t розраховують за формулою середньої геометричної:

$$V_t^g = \left(\prod_{i=1}^N y_{it} \right)^{\frac{1}{N}}. \quad (3)$$

Кожен з описаних підходів до скаляризації векторної величини має свої вади і переваги. Вадю адитивного підходу є можливість часткової компенсації значень одних показників за рахунок інших, а перевагою – універсальність застосування. Вадю мультиплікативного підходу є граничний характер оцінки результатів діяльності СГ, оскільки, якщо $y_{it} = 0$ принаймні для одного з показників вектора Y_t , то значення V_t дорівнюватиме нулю.

Оцінювання результатів за методом скаляризації полягає у зіставленні скалярної оцінки V_t , розрахованої за фактичними значеннями індикаторів за рік t , з еталонним значенням $V_t \equiv 1$.

Метод скаляризації дає змогу отримати детерміновані, статичні чи динамічні, одновимірні оцінки для окремого підприємства чи їх сукупності за наявності вектора еталонних значень X_t^* . За відсутності подібного вектора можна скористатися методом ранжування, в основу якого покладено рангові оцінки відповідних значень критеріїв оцінювання для низки підприємств (чи для одного підприємства за низку років). Тобто метод ранжування дає змогу отримати детерміновані статичні (для багатьох об'єктів) чи динамічні (для окремих об'єктів) одновимірні оцінки, які використовують для впорядкування (ранжування) підприємств певної однорідної групи.

Початкові дані, які необхідні для застосування методу ранжування, утворюють матриці $\|x_{it}\|$ або $\|x_{it}\|$, де \bar{l} – індекс СГ ($\bar{l} = 1, L$); t – індекс року ($t = 1, T$); i – індекс критерію.

Рядками матриць слугують фактичні значення критеріїв оцінювання діяльності суб'єктів господарювання, а стовпчики утворюють вектори значень індикаторів для окремих об'єктів дослідження у матриці $\|x_{it}\|$, чи за певні проміжки часу у матриці $\|x_{it}\|$.

Подальші перетворення за методом ранжування розглянемо на прикладі матриці $\|x_{it}\|$. Виконаємо ранжування матриці $\|x_{it}\|$ за елементами кожного рядка, присвоївши компонентам вектора-рядка відповідні ранги r_{it} . Тим самим здійснимо перехід від початкової матриці значень індикаторів $\|x_{it}\|$ до матриці рангових оцінок $\|r_{it}\|$.

За даними цієї матриці знаходимо суму рангів R_l для кожного стовпця (підприємства):

$$R_l = \sum_{i=1}^N r_{il}, \quad (4)$$

яка слугує зведеною оцінкою результатів діяльності СГ.

Упорядкувавши значення R_l за зростанням, отримуємо впорядкований за ранговими оцінками значень критеріїв низку підприємств.

Зміст методу нормування ідентичний до методу ранжування, однак як оцінки розглядають не ранги r_{il} , а бальні оцінки $a_{il} (l = \bar{l}, \bar{L}, \sum_{i=1}^L a_{il} = A)$.

Застосування таксонометричного методу (методу відстаней) дає змогу встановити близькість вектора значень критеріїв кожного об'єкта дослідження (підприємства) до вектора еталонних значень $X_t^* (X_t \rightarrow X_t^*)$. Як зазначалося вище, вектором X_t^* можна вибрати вектор нормативних, планових, середніх чи експертно встановлених значень індикаторів. У певних випадках для групи однорідних суб'єктів господарювання вектором еталонних значень можна розглядати вектор оцінок підприємства-еталона або вектор, сформований із середніх значень індикаторів.

Найбільшого поширення набув метод установлення координат вектора еталонних значень $X_t^* = \|x_i^*\|$ за формулою:

$$x_i^* = \text{opt}\{x_{il}\}, \quad (5)$$

де $\text{opt}\{x_{il}\}$ – оптимальне (з урахуванням напрямку оптимальності для показників-стимуляторів і показників-дестимуляторів) значення i -го показника для сукупності підприємств ($l = 1, L$).

Встановлення відносної відстані i -го підприємства за критерієм оцінювання результатів діяльності від умовного підприємства з еталонними значеннями індикаторів здійснюють за такою формулою [14]:

$$C_l = \left[\sum_{i=1}^N \alpha_i (z_{il} - z_i^*)^2 \right]^{\frac{1}{2}}, \quad l = \bar{l}, \bar{L}, \quad (6)$$

де z_{il} – стандартизовані (нормалізовані, масштабовані) значення нових змінних величин, значення яких обчислюють за формулою:

$$z_{il} = \frac{x_{il} - \bar{x}_i}{\sigma_i}, \quad z_{il} \in (-3; 3), \quad (7)$$

де \bar{x}_i – середнє значення i -го показника для виокремленої групи підприємств; σ_i – середнє квадратичне відхилення значень i -го показника.

На підставі числових значень C_l можна встановити відносні позиції кожного підприємства стосовно показників їхньої діяльності.

Вхідні дані до розрахунку інтегральних показників розвитку
ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод» за 2013–2015 рр.

Критерії	Значення критеріїв								
	поточні, x_{it}			еталонні, x_{it}^*			відносні, y_{it}		
	t=1	t=2	t=3	t=1	t=2	t=3	t=1	t=2	t=3
1. Окупність активів, x_{1t}	1,01	1,00	1,47	1,01	1,0	2,84	1,0	1,0	0,52
2. Фондооснащеність праці, x_{2t}	88,71	92,7	104,3	88,71	92,69	194,08	1,0	1,0	0,54
3. Окупність виробничих витрат, x_{3t}	0,84	0,84	1,00	1,02	0,95	1,00	0,83	0,88	1,00
4. Ділова активність, x_{4t}	0,99	1,00	0,68	1,01	1,27	1,03	0,99	0,79	0,66
5. Ефективність операційної діяльності, x_{5t}	1,02	0,99	0,74	1,14	1,36	1,06	0,89	0,73	0,69
6. Продуктивність праці, x_{6t}	194,9	206,4	142,9	194,9	206,4	143,45	1,00	1,00	1,00
7. Доходність оборотних активів, x_{7t}	1,81	1,82	1,35	4,12	3,83	3,20	0,44	0,47	0,42
8. Доходність виробництва, x_{8t}	1,19	1,19	1,00	1,26	1,19	1,19	0,95	1,00	0,84
9. Доходність власного капіталу, x_{9t}	1,74	1,75	1,22	1,76	2,29	1,53	0,99	0,77	0,80

Джерело: розраховано за [18]

Таблиця 2

Значення інтегральних показників розвитку ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод»

Інтегральний показник розвитку	Значення показника у році		
	t=1	t=2	t=3
1. Середня арифметична інтегральна оцінка, V_t^a	0,90	0,85	0,72
2. Середня геометрична інтегральна оцінка, V_t^g	0,87	0,83	0,69

Джерело: власні розрахунки

Спираючись на дещо модифіковану концепцію оцінювання розвитку суб'єктів господарювання, що наведена у праці [16], розглянемо зміст та особливості процесу оцінювання розвитку за виконання таких припущень:

- систему критеріїв утворюють три групи одиничних індикаторів розвитку (наявного потенціалу, ефективності діяльності, результативності функціонування);

- критерії оцінювання вважаємо рівнозначущими;

- еталонні значення критеріїв відповідають оптимальним значенням для групи виокремлених підприємств;

- інтегральну скалярну оцінку за відносними значеннями критеріїв розраховуємо за формулою простої середньої арифметичної або середньої геометричної;

- еталонна відносна оцінка набуває значення $V_t \equiv 1$ для кожного t ;

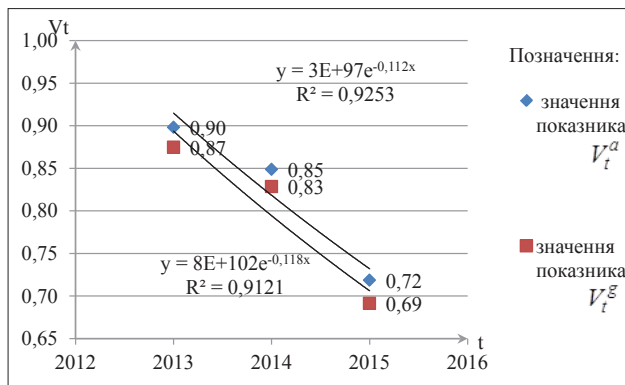
- шкала якісного оцінювання є нерівномірною з такою градацією значень: $V_t \in [0; 0,3]$ – розвиток не узгоджений; $V_t \in [0,3; 0,7]$ – розвиток помірно узгоджений; $V_t \in [0,7; 1]$ – розвиток узгоджений.

Проілюструємо можливість застосування описаного підходу до оцінювання розвитку підприємств на прикладі ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод». Вхідні дані до розрахунку інтегральних показників розвитку наведено в табл. 1. Зазначимо, що еталонні значення x_{it}^* визначалися за даними групи підприємств ($L=5$) за формулою (5), а відносні значення y_{it} для об'єкта дослідження – за формулою (1), оскільки всі критерії оцінювання є показниками-стимуляторами.

З табл. 1 видно, що підприємство є лідером у групі виокремлених суб'єктів господарювання, оскільки значна кількість відносних значень критеріїв оцінювання є рівною або близькою до одиниці.

Інтегральний показник розвитку підприємства будемо обчислювати за формулами (2) і (3) для виявлення відмінностей їх числових значень та тенденцій зміни. Результати розрахунків наведено в табл. 2.

За даними табл. 2 можна зробити висновок, що попри закономірну відмінність значень показників V_t^a , V_t^g спостерігається спільна тенденція до їх зниження, що підтверджується побудованими трендовими моделями (рис. 2). Зважаючи на шкалу якісного оцінювання, розвиток підприємства впродовж 2013–2015 рр. можна вважати узгодженим навіть за явно вираженої тенденції до погіршення значень інтегральних показників розвитку.

Рис. 2. Динаміка інтегральних показників розвитку
ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод»
за 2013–2015 рр.

Джерело: розраховано за даними [18]

Зазначимо, що середній темп приросту (\bar{T}) інтегрального показника V_t^a буде становити $\bar{T} = -10,6\%$, а показника V_t^g – $\bar{T} = -10,9\%$, що підтверджує можливість використання кожного із цих показників до оцінювання розвитку підприємств.

Висновки. Дослідження проблеми оцінювання розвитку підприємств дало змогу визначити зміст та завдання оцінювання розвитку як процесу порівняння значень виокремлених критеріїв (індикаторів) за певний проміжок часу з їх відповідними еталонними значеннями, на підставі чого за вибраними методами встановлюють кількісну (якісну) моментну чи динамічну оцінку, а також встановити, що до числа основних методів,

на які спирається процес оцінювання, слід віднести кластерний аналіз, системний аналіз, аналіз даних, експертні методи, методи встановлення кількісних та якісних оцінок, та побудувати графічну модель оцінювання розвитку СГ. Найвні розробки щодо оцінювання результатів діяльності суб'єктів господарювання можуть слугувати ори-

єнтиром і методичним підґрунтям для формування спеціальних інструментів оцінювання їх соціально-економічного розвитку, особливості побудови та застосування яких із наголосом на прозорість алгоритмів розрахунків та наочність представлення одержаних результатів потребують подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Бушуев С.Д., Бушуева Н.С. Модели и методы стратегического развития организаций от «видения» к реализации. Материалы I Международной дискуссионной конференции «Стратегия управления предприятием в высококонкурентных условиях растущей экономики». К., 2006. С. 13–21.
2. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2005. 654 с.
3. Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності машинобудівних підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: монографія. Львів: Львівська політехніка, 2010. 344 с.
4. Погорелов Ю.С. Оцінювання та моделювання розвитку підприємства: монографія, Луганськ: Глобус, 2010. 512 с.
5. Призма ефективності. Карта сбалансированных показателей для измерений успеха в бизнесе и управлении им / Э. Нили, К. Адамс, М. Кеннерли. Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. 400 с.
6. Планування соціально-економічного розвитку підприємств : монографія / М.Р. Тимошук, О.Є. Кузьмін, Р.В. Фещур та ін. К.: УВС НБУ, 2007. 449 с.
7. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. К.: КНЕУ, 2004. 316 с.
8. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу; пер. з англ. В. Старка. К.: Києво-Могилянська академія, 2011. 242 с.
9. Kaplan R.S., Norton D.P. The balanced scorecard: translating strategy into action. Harvard Business School Press, Boston, 1996. 322 p.
10. Управління соціально-економічною взаємодією на підприємствах: методологія та інструментарій: монографія / Р.В. Фещур та ін. Львів: Растр-7, 2016. 230 с.
11. Прийняття проектних рішень: навч. посіб. / Р.В. Фещур, В.П. Кічор, А.І. Якимів та ін. ; за ред. Р.В. Фещура. Львів: Львівська політехніка, 2013. 220 с.
12. Економіко-статистичне моделювання: навч. посіб. / В.П. Кічор, Р.В. Фещур, А.І. Якимів, С.Б. Копитко. Львів: Растр-7, 2017. 350 с.
13. Євтушенко В.А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2013. № 46(1019). С. 53–63. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vcpitp_2013_46_8.pdf.
14. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2001. 170 с.
15. Призма ефективності. Карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управления им / Э. Нили, К. Адамс, М. Кеннерли; пер. с англ. Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. 400 с.
16. Управління соціально-економічним розвитком підприємств: методологія та інструментарій: монографія / Р.В. Фещур, С.В. Шишковський, А.І. Якимів та ін. Львів: Растр-7, 2016. 226 с.
17. Сучасний стан та проблеми розвитку проектного менеджменту в Україні / Г.Й. Лучко, Т.В. Лебідь, І.В. Когут. Економіка і суспільство. 2017. № 9. С. 501–506.
18. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua>.

Шишковский С. В.

Якимов А. И.

Квит Р. И.

Национальный университет «Львовская политехника»

СОДЕРЖАНИЕ, ЗАДАЧИ И МЕТОДЫ ОЦЕНКИ РАЗВИТИЯ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

Резюме

В статье раскрыто содержание, сформированы задачи, определены особенности и разработаны инструменты оценки развития субъектов хозяйствования. Построена графическая модель процесса оценки развития организации. Отмечены основные методы вычисления количественных оценок.

Ключевые слова: оценка, субъект хозяйствования, развитие, модель, интегральный показатель.

Shyshkovskiy S. V.

Yakymiv A. I.

Kvit R. I.

National University «Lviv Polytechnic»

CONTENTS, TASKS AND METHODS OF EVALUATION OF DEVELOPMENT OF SUBJECTS OF BUSINESS

Summary

In the article the content is formulated, the task is formed, features are defined and tools of evaluation of development of business entities are developed. The graphical model of the process of evaluation of the organization's development is constructed. The basic methods of calculating quantitative estimations are noted.

Key words: evaluation, subject of economic activity, development, model, integral indicator.